T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

GAZİANTEP SU VE KANALİZASYON İDARESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

www.balioglu.net

2020 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Kasım 2021

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00
www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr
İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ 1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU 10
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU 11
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI 11
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 11
6. DENETİM GÖRÜŞÜ 13
7. DENETİM BULGULARI 14
8. EKLER 42

www.balioglu.net

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu 3
Tablo 2: 2020 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu 4
Tablo 3: 2020 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu 5
Tablo 4: 2020 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu 5
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2018-2020) Seyri 6
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2018-2020) Seyri 7
Tablo 7: GASKİ'nin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler 8
Tablo 8: GASKİ'nin Şirketlerinin Dolaylı Hissedarı Olduğu Şirketler 8
Tablo 9: Taşınmazlar İçin Yapılan Değer Artırıcı Harcamalar 15
Tablo 10: Atıksu Arıtma Tesisleri İçin Alınması Gereken Teşvik Bedelleri 30
Tablo 11: Fazla Mesai Süre Sınırını Aşan İşçi Sayıları ve Daire Başkanlıkları 35

www.balioglu.net

KISALTMALAR

AŞ:	Anonim Şirketi
BEM-BİR-SEN:	Belediye ve Özel İdare Çalışanları Birliği Sendikası
GASKİ:	Gaziantep Su ve Kanalizasyon İdaresi
KHK:	Kanun Hükmünde Kararname
SCADA:	Veri Kontrol ve İzleme Sistemi

www.balioglu.net

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. İdare Taşınmazları İçin Yapılan Değer Artırıcı Harcamaların İlgili Varlığın Muhasebede Kayıtlı Değerine Eklenmemesi

2. Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında İzlenilen Varlıkların Amortismana Tabi Tutulmaması

3. Takipteki Alacaklar İçin Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabının Kullanılmaması

4. Yapılandırılarak Ertelenen Su Alacaklarının Hatalı Muhasebeleştirilmesi

5. Diğer Kamu İdarelerince İdareye Tahsis Edilen Taşınmazların Tahsis İşlemlerine İlişkin Muhasebe Kayıtlarının Yapılmaması

B. Diğer Bulgular

www.balioglu.net

1. Bütçe Emanetleri Hesabında Kayıtlı Tutarların Muhasebe Kayıtlarına Alındığı Sıraya Göre Ödenmemesi

2. Banka Hesapları Arasındaki Aktarımlarda Diğer Hazır Değerler Hesabının Kullanılmaması

3. Vadeli Mevduat Faiz Gelirlerinin Net Tutar Üzerinden Muhasebeleştirilmesi

4. Su ve Atık Su Tarife Hesabına Kaçak Su Kullanım Maliyetinin Dâhil Edilmesi

5. Yağmur Sularının Uzaklaştırılmasına İlişkin Harcamaların Büyükşehir Belediyesinden Tahsilatının Yapılmaması

6. Atık Su Arıtma Tesislerinin Bir Kısmında Elektrik Enerjisine İlişkin Teşvikten Yararlanılmaması

7. İdareye Ait Taşınmazların Bedelsiz Olarak Kullandırılması

8. İşçilerin Ücretli Yıllık İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmaması

9. Kadrolu İşçilere 270 Saati Aşacak Şekilde Fazla Mesai Yaptırılması

10. Sosyal Denge Sözleşmesinde Konusu Dışında Hükme Yer Verilmesi

11. Parasal Limit Dâhilindeki Doğrudan Temin Alımlarında Yasaklılık Teyidinin Yapılmaması

12. Sayıştay İlamının İnfaz Edilmemesi

13. Taşınmazların Cins Tashihlerinin Yapılmaması

www.balioglu.net

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Gaziantep Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü (GASKİ), İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü hakkındaki 2560 sayılı Kanun'a eklenen 3305 sayılı Kanun ile kurulmuştur. GASKİ Genel Müdürlüğü, Gaziantep Büyükşehir Belediyesine bağlı müstakil bütçeli ve kamu tüzel kişiliğini haiz bir kuruluştur.

Genel Müdürlük, 25/04/1989 tarihi itibariyle teşkilatlanmasını tamamlayarak hizmete başlamıştır.

6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile hizmet sınırları, il mülki sınırlarına genişletilmiştir. Gaziantep Büyükşehir Belediyesinin il mülki sınırları içerisinde bulunan tüm ilçe ve mahalleler GASKİ Genel Müdürlüğünün hizmet alanı kapsamındadır.

www.balioglu.net

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde mahalli idare; yetkileri belirli bir coğrafi alan ve hizmetlerle sınırlı olarak kamusal faaliyet gösteren belediye, il özel idaresi ile bunlara bağlı veya bunların kurdukları veya üye oldukları birlik ve idare olarak tanımlanmıştır. Buna göre GASKİ de bağlı idare olarak Gaziantep Büyükşehir Belediyesi tarafından kurulduğundan mahalli idare olup 5018 sayılı Kanun hükümlerine tabidir.

2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un Ek 5'inci maddesinde yer alan; *"Bu Kanun diğer büyükşehir belediyelerinde de uygulanır."* hükmü gereğince GASKİ faaliyetlerini 2560 sayılı Kanun'da belirtilen esaslar dahilinde yürütmektedir.

Genel Müdürlüğün görev, yetki ve sorumlulukları 2560 sayılı Kanun'un 2'nci maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre, ana başlıklar itibarıyla, Genel Müdürlüğün yetki, görev ve sorumlulukları şunlardır:

İçme, kullanma ve endüstri suyu ihtiyaçlarının her türlü yeraltı ve yer üstü kaynaklarından sağlanması ve ihtiyaç sahiplerine dağıtılması için; kaynaklardan abonelere ulaşıncaya kadar her türlü tesisin etüt ve projesini yapmak veya yaptırmak, bu projelere göre tesisleri kurmak veya kurdurmak, kurulu olanları devralıp işletmek ve bunların bakım ve

onarımını yapmak, yaptırmak ve gerekli yenilemelere girişmek,

Kullanılmış sular ile yağış sularının toplanması, yerleşim yerlerinden uzaklaştırılması ve zararsız bir biçimde boşaltma yerine ulaştırılması veya bu sulardan yeniden yararlanılması için abonelerden başlanarak bu suların toplanacakları veya bırakacakları noktaya kadar her türlü tesisin etüt ve projesini yapmak veya yaptırmak; gerektiğinde bu projelere göre tesisleri kurmak ya da kurdurmak; kurulu olanları devralıp işletmek ve bunların bakım ve onarımını yapmak, yaptırmak ve gerekli yenilemelere girişmek,

Bölge içindeki su kaynaklarının, deniz, göl, akarsu kıyılarının ve yeraltı sularının kullanılmış sularla ve endüstri artıkları ile kirletilmesini, bu kaynaklarda suların kaybına veya azalmasına yol açacak tesisi kurulmasını ve bu tür faaliyetlerde bulunulmasını önlemek, bu konuda her türlü teknik, idari ve hukuki tedbiri almak,

Su ve kanalizasyon hizmetleri konusunda hizmet alanı içindeki belediyelere verilen görevleri yürütmek ve bu konulardaki yetkileri kullanmak,

Her türlü taşınır ve taşınmaz malı satın almak, kiralamak, ekonomik değeri kalmamış araç ve gereçleri satmak, su ve kanalizasyon idaresinin hizmetleriyle ilgili tesisleri doğrudan doğruya yahut diğer kamu veya özel kuruluşlarla ortak olarak kurmak ve işletmek, bu maksatla kurulmuş veya kurulmakta olan tesislere iştirak etmektir.

www.balioglu.net

Diğer yandan, mahalli idarelerin görev ve sorumluluklarının takibinde İçişleri Bakanlığı ile birlikte Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yetkilendirilmiştir. Mahalli idarelerin; denetim ve soruşturma faaliyetleri İçişleri Bakanlığının, bu idarelerin iş ve işlemlerine dair mevzuatla verilen görevlerin ve hizmetlerin takibi gibi faaliyetler ise Çevre ve Şehircilik Bakanlığının (Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğünün) yetkisindedir.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

2560 sayılı Kanun'da su ve kanalizasyon idarelerinin organları; Genel Kurul, Yönetim Kurulu, Denetçiler ve Genel Müdürlük olarak sayılmıştır.

Bahsi geçen Kanun'un 4'üncü maddesine göre Gaziantep Büyükşehir Belediye Meclisi, GASKİ Genel Kurulu olarak görevli ve yetkilidir. Ayrıca Genel Kurul, Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanının görüşülmesini önerdiği işleri görüşüp karara bağlar.

Yönetim Kurulu, bir başkanla beş üyeden oluşur. Büyükşehir Belediye Başkanı

Yönetim Kurulunun başkanıdır. Belediye Başkanının bulunmaması halinde, Genel Müdür Yönetim Kuruluna başkanlık eder. Genel Müdür ile genel müdür yardımcılarından hizmette en eski olanı, hizmette eşitlik halinde yaşlı bulunan Yönetim Kurulunun tabii üyesidirler. Yönetim Kurulunun diğer üç üyesi Büyükşehir Belediye Başkanının teklifi ve Çevre ve Şehircilik Bakanının onayı ile atanır.

Daire başkanları, teftiş ve kontrol kurulu başkanı ve 1'inci hukuk müşaviri genel müdürün teklifi, yönetim kurulunun kararı ve büyükşehir belediye başkanının onayı ile müdürler, teknik elemanlar, avukatlar, müfettişler, daire başkan yardımcıları ve doktorlar genel müdürün teklifi üzerine yönetim kurulu kararı ile Su ve Kanalizasyon İdaresinin diğer personeli genel müdür tarafından atanmaktadır.

GASKİ Genel Müdürlüğü personeline ilişkin bir diğer düzenleme 5393 sayılı Belediye Kanun'un 49'uncu maddesinde yer almaktadır. Buna göre norm kadro ilke ve standartları Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile Devlet Personel Başkanlığı tarafından müştereken kararlaştırılır ve kurum norm kadroları bu ilke ve standartlar çerçevesinde belediye meclisi kararıyla belirlenir.

www.balioglu.net

GASKİ Genel Müdürlüğünde çalışan memurlar 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na tabi olup sözleşmeli personel ise 657 sayılı Kanun'un 4/B maddesi ile 5393 sayılı Kanun'un 49'ncu maddesine göre çalıştırılabilmektedir. İşçiler 1475 ve 4857 sayılı İş Kanunlarına ve 696 sayılı KHK kapsamında çalıştırılanlar da 696 sayılı KHK ile 1475 ve 4857 sayılı İş Kanunlarına tabi olup tüm personelin sosyal güvenlik işlemleri 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu uyarınca gerçekleştirilmektedir.

GASKİ hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçiler çalıştırılmaktadır. Çalıştırılan personele ilişkin bilgiler tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 1: Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	1064	200
Sözleşmeli Personel	-	122
Kadrolu İşçi	515	140
Geçici İşçi	-	-
Toplam	**1579**	**462**
696 sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel	-	1481

GASKİ'nin doğrudan ve/veya dolaylı hissedarı olduğu toplam beş adet şirket

bulunmaktadır.

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 4'üncü maddesinde mahalli idare; yetkileri belirli bir coğrafi alan ve hizmetlerle sınırlı olarak kamusal faaliyet gösteren belediye, il özel idaresi ile bunlara bağlı veya bunların kurdukları veya üye oldukları birlik ve idare olarak tanımlanmıştır. Buna göre GASKİ bağlı idare olarak Gaziantep Büyükşehir Belediyesi tarafından kurulduğundan mahalli idare olup 5018 sayılı Kanun hükümlerine tabidir.

5018 sayılı Kanun'un 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır.

Mahalli idareler bütçe işlemlerini 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda yer alan bütçe ilkeleri doğrultusunda, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirmektedir.

GASKİ'nin 2020 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

www.balioglu.net

Tablo 2: 2020 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

E-Kod1	Giderin Türü	Geçen Yıldan Devreden Ödenek (TL)	Bütçe ile Verilen Ödenek (TL)	Eklenen / Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Ertesi Yıla Devreden Ödenek (TL)
01	Personel Giderleri	-	52.555.000,00	4.386.230,73	56.941.230,73	47.340.808,43	9.600.422,30	-
02	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	-	7.786.000,00	909.468,28	8.695.468,28	7.716.894,32	978.573,96	-
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	-	505.201.000,00	1.087.326,90	506.288.326,90	415.238.361,08	91.049.965,82	-
04	Faiz Giderleri	-	72.340.000,00	4.596.728,56	76.936.728,56	76.250.731,97	685.996,59	-
05	Cari Transferler	-	5.388.000,00	411.749,11	5.799.749,11	5.797.749,11	2.000,00	-
06	Sermaye Giderleri	-	301.730.000,00	22.827.628,19	324.557.628,19	174.916.598,02	149.641.030,17	-
07	Sermaye Transferleri	-	5.000.000,00	-2.972.673,77	2.027.326,23	-	2.027.326,23	-
08	Borç Verme	-	-	-	-	-	-	-

09	Yedek Ödenek	-	50.000.000,00	-31.246.458,00	18.753.542,00	-	18.753.542,00	-
Toplam		-	**1.000.000.000,00**	**0,00**	**1.000.000.000,00**	**727.261.142,93**	**272.738.857,07**	-

GASKİ'nin 2020 mali yılı bütçesi ile 1.000.000.000,00 TL ödenek öngörülmüştür. Yıl içinde 727.261.142,93 TL Bütçe Gideri yapılmış, 272.738.857,07 TL ödenek iptal edilmiştir.

Tablo 3: 2020 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01-Vergi Gelirleri	-	-	-	-	-
03-Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	633.480.000,00	602.075.433,50	223.388,51	601.852.044,99	95,01
04-Alınan Bağış ve Yardımlar	50.000.000,00	-	-	-	-
05-Diğer Gelirler	151.520.000,00	159.420.630,25	101.562,14	159.319.068,11	105,15
06-Sermaye Gelirleri	-	-	-	-	-
08-Alacaklardan Tahsilat	-	-	-	-	-
09-Red ve İadeler	-	-	-	-	-
Toplam	**835.000.000,00**	**761.496.063,75**	**324.950,65**	**761.171.113,10**	**91,16**

Buna göre 2020 yılında net bütçe geliri % 91,16 seviyesinde gerçekleşmiştir. Diğer gelirler (% 105,15) beklenenin üstünde, teşebbüs ve mülkiyet gelirleri ise (% 95,01) beklenenin altında gerçekleşmiştir.

Tablo 4: 2020 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe (Başlangıç) Ödeneği (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen Tutar) (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01-Personel Giderleri	52.555.000,00	47.340.808,43	90,08
02-Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	7.786.000,00	7.716.894,32	99,11
03-Mal ve Hizmet Alım Giderleri	505.201.000,00	415.238.361,08	82,19
04-Faiz Gideri	72.340.000,00	76.250.731,97	105,41
05-Cari Transferler	5.388.000,00	5.797.749,11	107,60
06-Sermaye Giderleri	301.730.000,00	174.916.598,02	57,97

www.balioglu.net

07-Sermaye Transferleri	5.000.000,00	-	-
08-Borç Verme	-	-	-
09-Yedek Ödenekler	50.000.000,00	-	-
Toplam	**1.000.000.000,00**	**727.261.142,93**	**72,73**

Buna göre 2020 yılında bütçe giderleri % 72,73 seviyesinde gerçekleşmiştir. Faiz giderlerinde başlangıç bütçesinde öngörülen tutar % 5,41 oranında aşılmıştır. Cari transferler beklenenin üstünde % 107,60 oranında gerçekleşirken, diğer giderler beklenenin altında gerçekleşmiştir.

GASKİ'nin bütçe gelirler ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2019 yılının 2018 yılına, 2020 yılının 2019 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2018-2020) Seyri

www.balioglu.net

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2018 Yılı (TL) (A)	2019 Yılı (TL) (B)	2020 Yılı (TL) (C)	2019-2018 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2020-2019 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Vergi Gelirleri	-	-	-	-	-
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	499.497.986,65	549.450.385,42	602.075.433,50	10,00	9,58
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	-	4.406.195,00	-	100,00	- 100,00
Diğer Gelirler	108.431.025,92	121.381.974,10	159.420.630,25	11,94	31,34
Sermaye Gelirleri	-	12.700.000,00	-	100,00	- 100,00
Toplam	**607.929.012,57**	**687.938.554,52**	**761.496.063,75**	**13,16**	**10,69**
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	678.594,70	593.848,83	324.950,65	- 12,48	- 45,28
Net Toplam	**607.250.417,87**	**687.344.705,69**	**761.171.113,10**	**13,18**	**10,74**

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2020 yılında gelirler bir önceki yıla göre 73.826.407,41 TL (% 10,74) artış göstermiştir. Bu çerçevede; alınan bağış ve yardım ile özel gelirler ve sermaye gelirleri olmamasına rağmen; teşebbüs ve mülkiyet gelirlerinde 52.625.048,08 TL (% 9,58), diğer gelirlerde 38.038.656,15 TL (% 31,34) tutarlarındaki artışlar toplam artış üzerinde belirleyici olmuştur. Artışın büyük oranda teşebbüs ve mülkiyet

gelirlerinin artması sonucu olduğu anlaşılmakla birlikte, gelir yönetiminde sağlanan başarı da bu artışta etkili olmuştur.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2018-2020) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2018 Yılı (TL) (A)	2019 Yılı (TL) (B)	2020 Yılı (TL) (C)	2019-2018 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2020-2019 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	34.792.545,39	41.419.810,54	47.340.808,43	19,05	14,30
SGK Devlet Prim Giderleri	5.517.284,94	6.621.366,69	7.716.894,32	20,01	16,55
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	315.703.859,33	377.083.115,79	415.238.361,08	19,44	10,12
Faiz Giderleri	48.025.977,43	75.145.090,95	76.250.731,97	56,47	1,47
Cari Transferler	-	-	5.797.749,11	-	100,00
Sermaye Giderleri	429.119.630,22	260.069.835,26	174.916.598,02	- 39,39	- 32,74
Sermaye Transferleri	-	20.335.844,94	-	100,00	-100,00
Toplam	**833.159.297,31**	**780.675.064,17**	**727.261.142,93**	**- 6,30**	**- 6,84**

GASKİ'nin bütçe giderleri toplamı 2020 yılında 2019 yılına göre 53.413.921,24 TL (% 6,84) azalmıştır. Gider kalemleri incelendiğinde; 2020 yılında personel giderlerinin 5.920.997,89 TL (% 14,30), sosyal güvenlik kurumlarına devlet prim giderlerinin 1.095.527,63 TL (% 16,55), mal ve hizmet alım giderlerinin 38.155.245,29 TL (% 10,12), faiz giderlerinin 1.105.641,02 TL (% 1,47) arttığı görülmektedir. Cari transferler 5.797.749,11 TL olarak gerçekleşmiştir. Sermaye transferleri gerçekleşmesi olmamıştır. Personel harcaması niteliğindeki giderlerin artışı personel artışından kaynaklanmıştır. Sermaye giderlerinde 85.153.237,24 TL (% 32,74) azalış olmuştur. Faiz artışı devralınan beldelerin kredi faizlerinden kaynaklanmış olup, özellikle bütçe yönetiminde dengenin sağlanması amacıyla tasarrufa gidilerek, sermaye giderleri azaltılmış ve bütçe denkliği sağlanmaya çalışılmıştır.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın GASKİ'nin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2020 yılı Faaliyet Gideri 641.554.619,67 TL, Faaliyet Geliri 812.376.724,64 TL olup Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ise 170.822.104,97 TL olarak gerçekleşmiştir.

GASKİ'nin doğrudan ve/veya dolaylı hissedarı olduğu şirketler aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

www.balioglu.net

Tablo 7: GASKİ'nin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	GASKİ'nin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
1	Gazi Danışmanlık Müşavirlik Özel Eğitim ve Kontrollük Hizmetleri İnş. Haf. San. ve Tic. A.Ş.	26.500.000,00	21.935.844,94	82,78
2	GASKİ Enerji Yatırım Hizmetleri İnş. San. Tic. A.Ş.	24.000.000,00	11.720.000,00	48,83
3	Gazi Konut İnşaat Sanayi Taahhüt ve Ticaret A.Ş.	75.947.737,50	1.500.010,01	1,98
4	Gaziulaş Gaziantep Ulaşım ve Bilişim Hizmetleri A.Ş.	129.499.498,90	499.811,59	0,39
5	Gazibel Hizmet Müşavirlik İnş. San. ve Tic. A.Ş.	57.362.000,00	2.750,00	0,0048

Tablo 8: GASKİ'nin Şirketlerinin Dolaylı Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	GASKİ Şirketi	Hissedar Olduğu Şirket	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	GASKİ Şirketinin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	GASKİ Şirketinin Hisse Oranı (%)
1	Gazi Danışmanlık Müşavirlik Özel Eğitim ve Kontrollük Hizmetleri İnş. Haf. San. ve Tic. A.Ş.	Gazi Konut İnşaat Sanayi Taahhüt ve Ticaret A.Ş.	26.500.000,00	3.819.565,49	14,41
		Gaziulaş Gaziantep Ulaşım ve Bilişim Hizmetleri A.Ş.	26.500.000,00	9.455,11	0,04
2	GASKİ Enerji Yatırım Hizmetleri İnş. San. Tic. A.Ş.	Gazi Konut İnşaat Sanayi Taahhüt ve Ticaret A.Ş.	24.000.000,00	8.006.250,00	33,36
		Gaziulaş Gaziantep Ulaşım ve Bilişim Hizmetleri A.Ş.	24.000.000,00	5.000,00	0,021

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

GASKİ'nin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibariyle belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yetkilidir.

www.balioglu.net

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

a) Mizan cetveli

b) Temel mali tablolar

1) Bilanço

2) Faaliyet sonuçları tablosu

3) Nakit akış tablosu

c) Diğer mali tablolar

1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu

2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu

3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu

4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu

5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu

6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu

7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu

8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu

9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu

10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

www.balioglu.net

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

www.balioglu.net

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

www.balioglu.net

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

İç kontrol sistemi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun beşinci kısmında düzenlenmiştir. İç kontrol, idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve

kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçle iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünüdür.

Görev ve yetkileri çerçevesinde, malî yönetim ve kontrol süreçlerine ilişkin standartlar ve yöntemler Hazine ve Maliye Bakanlığınca, iç denetime ilişkin standartlar ve yöntemler ise İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenir, geliştirilir ve uyumlaştırılır. Bunlar ayrıca, sistemlerin koordinasyonunu sağlar ve kamu idarelerine rehberlik hizmeti verir.

İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesinde, iç kontrol standartlarının, merkezi uyumlaştırma görevi çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenip yayımlanacağı, kamu idarelerinin, malî ve malî olmayan tüm işlemlerinde bu standartlara uymakla ve gereğini yerine getirmekle yükümlü bulunduğu, ayrıca Kanun'a ve iç kontrol standartlarına aykırı olmamak koşuluyla, idarelerce görev alanları çerçevesinde her türlü yöntem, süreç ve özellikli işlemlere ilişkin standartlar belirlenebileceği belirtilmiştir.

www.balioglu.net

Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği ile kamu idarelerinde iç kontrol sisteminin oluşturulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesi amacıyla 18 standart ve bu standartlar için gerekli 79 genel şart belirlenmiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ve ilgili diğer mevzuat uyarınca, İdare tarafından Kamu İç Kontrol Sisteminin oluşturulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesi çalışmaları ile İdarenin yönetim sorumluluğu kapsamında müdürlüklerle ortak çalışma yapılarak Kamu İç Kontrol Standartları Uyum Eylem Planı hazırlanmıştır.

Bu kapsamda İdarenin iç kontrol sistem değerlendirilmiştir. Buna göre;

İdare tarafından İç Kontrol Standartları Uyum Eylem Planı hazırlanmış ve üst yöneticinin onayı ile 30.01.2015 tarihinde Hazine ve Maliye Bakanlığına gönderilmiştir.

İç Kontrol Eylem Planı gerçekleşmeleri üçer aylık dönemlerde iç kontrol bileşenlerinin (Kontrol Ortamı, Risk Değerlendirme, Kontrol Faaliyetleri, Bilgi ve İletişim, İzleme) türüne ve eylemin yapılıp yapılmadığına göre gerçekleşme sonuçları alınarak raporlaması yapılmamaktadır.

Gider Şube Müdürlüğü bünyesindeki her iş için süreç kartları, iyileştirme alanları, görev listeleri, performans göstergeleri, hassas görevlere ilişkin prosedürler tespit edilmiştir. Gider

Şube Müdürlüğü çalışmaları sonucunda elde edilen çıktının bir kısmı, diğer birimler ile paylaşılmıştır. Müdürlük, iç kontrol eylem planında belirtilen görevlerle ilgili öncü olma görevini yerine getirmektedir.

İç Kontrol Eylem Planı Değerlendirme Raporu üst yönetici onayına düzenli olarak sunulmamaktadır.

Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik ekinde yer alan "Etik Sözleşmesi" kamu idaresi personeli tarafından imzalanmıştır.

İdare organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar açıkça belirlenmiştir. İdarenin teşkilatlanması hizmetlerin tamamını kapsayacak şekilde oluşturulmuştur. Yetkilerin ve yetki devrinin sınırlarının belirlendiği İmza Yetkileri Yönergesi hazırlanmış ve birimlere tebliğ edilmiştir.

İdarede yönetimin ihtiyaç duyduğu gerekli bilgileri ve raporları üretecek ve analiz yapma imkânı sunacak yönetim bilgi sistemi mevcuttur.

www.balioglu.net

İç kontrolün bir unsuru olan ön mali kontrol, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'a göre yürütülmelidir. Yapılan incelemede Yönetmelik hükümlerinin büyük oranda uygulandığı tespit edilmiştir.

İdarede 2 iç denetçi kadrosu mevcut olup, fiilen iç denetçi görev yapmamaktadır.

İdarede, kurumsal risk yönetim çalışmaları yapılmamış, İdare amaç ve hedeflerinin gerçekleşmesini engelleyebilecek iç ve dış riskler tanımlanmamış ve risk envanteri oluşturulmamıştır. İyi tanımlanmış iç kontrol riskleri; gelecekte ortaya çıkabilecek bir olay ya da faaliyetin, kurumun birimlerinde, faaliyet/iş süreçlerinde belirsizliğe yol açacak unsurları ifade eder. Dolayısıyla iç kontrole ilişkin risklerin, birimlerin mikro düzeydeki iş süreçlerini etkilemeleri olası olduğu için faaliyet sürecine etki edebilme potansiyelleri mevcuttur. İdare tarafından iç kontrol faaliyetlerine ilişkin kurumsal riskler ve iç kontrol riskleri belirlenmemiştir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Gaziantep Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü 2020 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan; geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, "Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular" bölümünde

belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: İdare Taşınmazları İçin Yapılan Değer Artırıcı Harcamaların İlgili Varlığın Muhasebede Kayıtlı Değerine Eklenmemesi

İdarenin bazı taşınmazları için yapılan değer artırıcı nitelikteki bakım ve onarım giderleri ilgili Tebliğ'de belirtilen limitin üstünde olmasına rağmen varlığın kayıtlı değerine eklenmemiş ve doğrudan giderleştirilmiştir.

www.balioglu.net

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin atıf yaptığı Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 27'nci maddesinde de ifade edildiği üzere; maddi duran varlıklar için sonradan yapılan ve o varlığın değerini, kullanım süresini, ürün ve hizmet kalitesini, sağlanan faydayı artıran veya üretilen mal veya hizmetlerin üretim maliyetini azaltan her türlü harcamanın, ilgili maddi duran varlığın kayıtlı değerine ilave edilip amortisman hesaplamasında dikkate alınması gerekmektedir. Bunların dışında maddi duran varlıklar için yapılan her türlü normal bakım ve onarım harcamaları gider olarak kaydedilecektir.

47 Sıra Numaralı Amortisman ve Tükenme Paylarına İlişkin Tebliğ'in *"Amortisman ve tükenme payı süre ve oranları"* başlıklı 6'ncı maddesinde;

"(1) Amortisman ve tükenme payı süresi, duran varlıkların aktife girdiği yıldan başlar. Bu sürenin yıl olarak hesaplanması için "1" rakamı bu Tebliğ ekinde belirtilen, varlığın yararlanma süresine göre belirlenmiş orana bölünür. (Örnek: 1/0,20 = 5 yıl; 1/0,025 = 40 yıl)

(2) Ancak, maliyet bedeli, 28/12/2006 tarihli ve 2006/11545 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Taşınır Mal Yönetmeliğinin eki listede yer alan dayanıklı taşınırların her biri için 14.000 TL'yi, 13/9/2006 tarihli ve 2006/10970 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelikte

yer alan taşınmazlar için 34.000 TL'yi aşmayan duran varlıklar ile tutarına bakılmaksızın Maddi Olmayan Duran Varlıklar ve Özel Tükenmeye Tabi Varlıklar hesap gruplarında izlenen varlıklar için amortisman oranı % 100 olarak belirlenmiştir. Diğer bir ifadeyle maliyet bedeli bu tutarlara kadar olan duran varlıklar, hesaplara alındığı yılın sonunda tamamen amorti edilir.

(3) Hesaplarda kayıtlı duran varlıklar için yapılan harcamalardan yukarıda belirtilen limitleri aşanlar değer artırıcı harcama olarak kabul edilir.

..." denilmektedir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümlerine göre; duran varlıklar için yapılan harcamalardan belirtilen limitleri aşanlar değer artırıcı harcama olarak kabul edilecektir. Diğer bir ifade ile mezkûr Tebliğ'de belirtilen limitin üzerindeki harcamalar değer artırıcı harcama olarak kabul edilip varlığın kayıtlı değerine eklenecek ve ilgili maddi duran varlık hesabında muhasebeleştirilecektir.

www.balioglu.net

İdarenin hesap ve işlemleri incelendiğinde; duran varlıklar için yapılan değer artırıcı nitelikteki bakım ve onarım giderlerinin Tebliğ'de belirtilen limitin üstünde olmasına rağmen varlığın kayıtlı değerine eklenmediği, söz konusu harcamaların doğrudan gider olarak muhasebeleştirildiği tespit edilmiştir.

Tablo 9: Taşınmazlar İçin Yapılan Değer Artırıcı Harcamalar

Değer Artırıcı İşin Adı	Tutarı (TL)
GASKİ Nurdağı Atıksu Arıtma Tesisi İdari Bina Tadilatı İşi	103.840,00
PVC Oda ve Mutfak Tadilatı Yapım İşi	33.630,00
Merkez Atıksu Arıtma Tesisinde Bulunan Terfi Merkez Binasının Onarım İşi	110.330,00
Merkez Atıksu Arıtma Otopark Alanı Gölgelik Yapım İşi	113.044,00
Toplam	**360.844,00**

Söz konusu denetim tespiti sonrasında, İdare tarafından; taşınmazlar için değer artırıcı nitelikte olan işlere bundan sonra yapılacak işlemlerde gerekli hassasiyetin gösterileceği ve mevzuat hükümleri doğrultusunda ilgili bilanço hesaplarına kaydının yapılacağı ifade edilmiştir.

Ancak, bulgumuzda belirtilen muhasebe kayıtlarının yılı içinde yapılmaması nedeniyle, 2020 yılı mali tablolarında 252-Binalar Hesabı 360.844,00 TL eksik, 630-Giderler Hesabı ise bu tutar kadar fazla bilgi içermektedir.

BULGU 2: Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında İzlenilen Varlıkların Amortismana Tabi Tutulmaması

Çeşitli nedenlerle kullanılma olanaklarını yitiren amortismana tabi maddi duran varlıklardan 294-Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında izlenmesine karar verilenler amortismana tabi tutulmamaktadır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 294-Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabı ile ilgili *"Hesabın niteliği"* başlıklı 224'üncü maddesinde; 294-Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabının, çeşitli nedenlerle kullanılma olanaklarını yitiren maddi duran varlıkların izlenmesi için kullanılacağı ifade edilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in *"Hesabın işleyişi"* başlıklı 225'inci maddesinde; kullanılma olanaklarını yitiren maddi duran varlıkların kayıtlı değerleri üzerinden 294-Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabına borç, ilgili maddi duran varlık hesabına alacak; ayrılmış olan amortisman tutarının ise 299-Birikmiş Amortismanlar Hesabına alacak, 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabına borç kaydedileceği belirtilmiştir.

47 Sıra Numaralı Amortisman ve Tükenme Paylarına İlişkin Tebliğ'in *"Amortisman ve tükenme payı süre ve oranları"* başlıklı 6'ncı maddesinde; çeşitli nedenlerle kullanılma olanaklarını yitiren amortismana tabi maddi duran varlıklardan 294-Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında izlenmesine karar verilenlerin, amortismana tabi tutulmamış kısmının tamamının amortismana tabi tutulacağı açıklanmıştır.

Aynı Tebliğ'in *"Amortisman ve tükenme payının muhasebeleştirilmesi"* başlıklı 8'inci maddesinde; ayrılan amortisman ve tükenme paylarının, 630-Giderler Hesabına borç, ilgisine göre 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabı, 268-Birikmiş Amortismanlar Hesabı, 278-Birikmiş Tükenme Payları Hesabı veya 299-Birikmiş Amortismanlar Hesabına alacak kaydedileceği izah edilmiştir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri uyarınca; 294-Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında izlenilmesine karar verilen maddi duran varlıkların

www.balioglu.net

amortismana tabi tutulmamış kısmının tamamının dönem sonunda amortismana tabi tutulması gerekmektedir.

İdarenin hesap ve işlemlerinin incelenmesi neticesinde; İdarenin 2020 yılı mali tablolarında 294-Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabının borç kalanının 4.092.146,90 TL, 299-Birikmiş Amortismanlar Hesabının alacak kalanının ise 2.880.964,32 TL olduğu, hurdaya ayrılan taşınmazlar için toplam 1.211.182,58 TL tutarında amortisman ayrılmadığı tespit edilmiştir.

Söz konusu denetim tespiti sonrasında, İdare tarafından; kullanılma olanağı kalmayan amortismana tabi maddi duran varlıkların tamamı için bulguda belirtilen tutar kadar düzeltme fişi kesildiği, bundan sonra yapılacak işlemlerde gerekli hassasiyetin gösterileceği ifade edilmiştir.

Ancak, kullanılma olanaklarını yitiren amortismana tabi maddi duran varlıkların tamamı için yılı içinde amortisman ayrılmaması nedeniyle, 2020 yılı mali tablolarında 299-Birikmiş Amortismanlar Hesabı açısından hatalı bilgi oluşmuştur.

www.balioglu.net

BULGU 3: Takipteki Alacaklar İçin Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabının Kullanılmaması

Tahakkuk ettirilen faaliyet alacaklarından takibe alınanlar 121-Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabında muhasebeleştirilmemiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 121-Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabı ile ilgili *"Hesabın niteliği"* başlıklı 89'uncu maddesinde; 121-Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabının, mevzuatı gereğince tahakkuk ettirilen faaliyet alacaklarından takibe alınan tutarlar ile bunlardan yapılan tahsilat, tecil ve terkinlerin izlenmesi için kullanılacağı açıklanmıştır.

Aynı Yönetmelik'in *"Hesabın işleyişi"* başlıklı 91'inci maddesinde; takibe alınan alacakların 121-Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabına borç, ilgisine göre 120-Gelirlerden Alacaklar Hesabı, 122-Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabı veya 222-Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabına alacak kaydedileceği belirtilmiştir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri uyarınca; tahakkuk ettirilen faaliyet alacaklarından takibe alınanların 121-Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabında muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

İdarenin hesap ve işlemlerinin incelenmesi neticesinde; İdare tarafından takibe alınan alacakların 120-Gelirlerden Alacaklar Hesabında izlendiği, alacak tutarlarının 121-Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabında muhasebeleştirilmediği tespit edilmiştir.

Söz konusu denetim tespiti sonrasında, İdare tarafından özetle; yazılım programı tarafından vezne ve banka tahsilat icmallerinde takibe alınan alacakların tutarlarıyla ilgili rapor üretilmediğinden muhasebe kaydının yapılamadığı, takibe alınan alacak tutarlarının yazılım programı tarafından günlük olarak icmallerde gösterildiği takdirde muhasebe kaydının yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç itibariyle; söz konusu muhasebeleştirme işlemlerinin yılı içinde yapılmaması nedeniyle, 2020 yılı mali tablolarında 120-Gelirlerden Alacaklar Hesabı ve 121-Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabı açısından hatalı bilgi oluşmuştur.

BULGU 4: Yapılandırılarak Ertelenen Su Alacaklarının Hatalı Muhasebeleştirilmesi

www.balioglu.net

İdare tarafından yapılandırılan su ve atık su bedeli alacakları vadelerine göre 122-Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabı ile 222-Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabında muhasebeleştirilmemiştir.

7256 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un *"Kapsam ve tanımlar"* başlıklı 1'inci maddesinin (e) bendinde;

"20/11/1981 tarihli ve 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun kapsamındaki büyükşehir belediyeleri su ve kanalizasyon idarelerinin, vadesi 31/8/2020 tarihinden (bu tarih dâhil) önce olduğu hâlde bu Kanunun yayımı tarihi itibarıyla ödenmemiş bulunan su ve atık su bedeli alacakları ile bu alacaklara bağlı faiz, gecikme faizi ve gecikme zammı gibi fer'i (sözleşmelerde düzenlenen her türlü ceza ve zamlar dâhil) alacakları yapılandırma kapsamındadır" denilmektedir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 122-Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabı ile ilgili *"Hesabın niteliği"* başlıklı 92'inci maddesinde; 122-Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabının, mevzuatı gereğince 120-Gelirlerden Alacaklar Hesabı veya 121-Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabında kayıtlı tutarlardan içinde bulunulan mali yılsonunu geçmeyen bir süre ile tecil veya tehir edilen tutarlar ve duran varlıklar ana hesap grubundaki 222-Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabında kayıtlı tutarlardan dönem

sonunda tecil ve tehir süresi bir yılın altına inen tutarlar ile bunlardan tahsil edilen veya takibe alınan tutarların izlenmesi için kullanılacağı ifade edilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in *"Hesabın işleyişi"* başlıklı 94'üncü maddesinde; 120-Gelirlerden Alacaklar Hesabı veya 121-Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabında kayıtlı tutarlardan içinde bulunulan mali yılsonunu geçmeyen bir süre ile tecil ve tehir edilen tutarların 122-Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabına borç, ilgisine göre 120-Gelirlerden Alacaklar Hesabı veya 121-Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabına alacak kaydedileceği açıklanmıştır.

Ayrıca Yönetmelik'in 222-Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabı ile ilgili *"Hesabın niteliği"* başlıklı 166'ncı maddesinde; 222-Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabının, mevzuatı gereğince 120-Gelirlerden Alacaklar Hesabı veya 121-Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabında kayıtlı tutarlardan bir yılı aşan bir süreyle tecil veya tehir edilen tutarların izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri uyarınca; İdare tarafından yapılandırılarak ertelenen su ve atık su bedeli alacaklarının vadelerine göre 122-Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabı ile 222-Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabında muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

www.balioglu.net

İdarenin hesap ve işlemlerinin incelenmesi neticesinde; İdare tarafından önceki yapılandırma kanunları ve 7256 sayılı Kanun kapsamında ertelenen su ve atık su bedeli alacaklarının 120-Gelirlerden Alacaklar Hesabında izlendiği, yapılandırılan alacak tutarlarının vadelerine göre 122-Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabında ve 222-Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabında muhasebeleştirilmediği tespit edilmiştir.

Söz konusu denetim tespiti sonrasında, İdare tarafından özetle; yazılım programı tarafından tecil ve tehir edilen alacakların günlük olarak muhasebe icmallerinde rapor üretilmediğinden muhasebe kaydının yapılamadığı, tecil ve tehir edilen alacak tutarlarının yazılım programı tarafından ilgili muhasebe icmallerinde gösterildiği takdirde muhasebe kaydının yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç itibariyle; söz konusu muhasebeleştirme işlemlerinin yılı içinde yapılmaması nedeniyle, 2020 yılı mali tablolarında 120-Gelirlerden Alacaklar Hesabı, 122-Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabı ve 222-Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabı açısından hatalı bilgi oluşmuştur.

BULGU 5: Diğer Kamu İdarelerince İdareye Tahsis Edilen Taşınmazların Tahsis İşlemlerine İlişkin Muhasebe Kayıtlarının Yapılmaması

Diğer kamu kurum ve kuruluşları tarafından İdareye taşınmaz tahsis edilmiş ancak İdarece tahsis alınan taşınmazlara ilişkin muhasebe kayıtları yapılmamıştır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 25-Maddi Duran Varlıklar Hesap Grubu ile ilgili *"Hesap grubuna ilişkin işlemler"* başlıklı 187'nci maddesinde; tahsis edilen taşınmazlardan, Hazineye ait olanların milli emlak birimlerince, diğer kamu idarelerine ait olanların ise yetkili birimlerce muhasebe birimlerine bildirilerek gerekli kayıtların yapılacağı; kamu idaresinin mülkiyetinde olan taşınmazların, bunlardan diğer kamu idarelerine tahsis edilenlerin ve kamu idarelerince tahsisli olarak kullanılanların yardımcı hesaplar itibarıyla izleneceği; taşınmazların tahsisinin kaldırılmasına karar verilmesi halinde taşınmazı tahsis eden idare ile taşınmazın tahsis edildiği idarenin muhasebe hizmetlerini yürüten muhasebe birimleri tarafından tahsise ilişkin muhasebe kayıtlarının kapatılacağı ifade edilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in 252-Binalar Hesabına ilişkin *"Hesabın işleyişi"* başlıklı 193'üncü maddesine göre; tahsise konu edilen/tahsis alınan binalar tahsis edilen kamu idaresine hizmet veren muhasebe birimince kayıtlı değeri üzerinden 252-Binalar Hesabına borç, 500-Net Değer Hesabına alacak kaydedilecektir. Ayrıca, varlığa ilişkin ayrılmış amortisman tutarı da 500-Net Değer Hesabına borç, 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabına alacak kaydedilmek suretiyle muhasebeleştirilecektir.

Diğer yandan Yönetmelik'te, 250-Arazi ve Arsalar Hesabı ile 251-Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı için de benzer düzenlemeler bulunmaktadır.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri uyarınca; diğer kamu kurum ve kuruluşları tarafından İdareye taşınmaz tahsis edilmesi durumunda, muhasebe birimince taşınmazların kayıtlı değeri üzerinden ilgisine göre, 250-Arazi ve Arsalar Hesabı, 251-Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı ile 252-Binalar Hesabına borç ve 500-Net Değer Hesabına alacak; amortismana tabi maddi duran varlıklar için ayrılmış amortisman tutarının 500-Net Değer Hesabına borç, 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabına alacak kaydedilmesi gerekmektedir.

İdarenin taşınmaz işlemlerinin incelenmesi neticesinde; diğer kamu kurum ve kuruluşları tarafından İdareye tahsis edilen 64 adet taşınmaz için yukarıda açıklanan muhasebe kayıtlarının yapılmadığı ve söz konusu kayıtların yapılmaması nedeniyle tahsisli kullanılan taşınmazların bilgisinin mali tablolarda yer almadığı tespit edilmiştir.

www.balioglu.net

Söz konusu denetim tespiti sonrasında, İdare tarafından; diğer kamu idarelerince Kuruma tahsis edilen ve diğer kamu kurumlarına tahsisli kullandırılan taşınmazların belirlendiği ve iz bedelleriyle muhasebe kayıtlarına alındığı ifade edilmiştir.

Ancak, söz konusu muhasebeleştirme işlemlerinin yılı içinde yapılmaması nedeniyle, 2020 yılı mali tablolarında 250-Arazi ve Arsalar Hesabı, 251-Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı, 252-Binalar Hesabı ve 500-Net Değer Hesabı ile amortismana tabi maddi duran varlıklar için 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabı açısından hatalı bilgi oluşmuştur.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Bütçe Emanetleri Hesabında Kayıtlı Tutarların Muhasebe Kayıtlarına Alındığı Sıraya Göre Ödenmemesi

www.balioglu.net

320-Bütçe Emanetleri Hesabından yapılan ödemeler, muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre yapılmamıştır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'nun "*Ödenemeyen giderler ve bütçeleştirilmiş borçlar*" başlıklı 34'üncü maddesi uyarınca; kamu idarelerinin nakit mevcudunun tüm ödemeleri karşılayamaması halinde giderler, muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ödenir. Ancak, sırasıyla kanunları gereğince diğer kamu idarelerine ödenmesi gereken vergi, resim, harç, prim, fon kesintisi, pay ve benzeri tutarlara, tarifeye bağlı ödemelere, ilama bağlı borçlara, ödenmemesi halinde gecikme cezası veya faiz gibi ek yük getirecek borçlara ve ödenmesi talep edilen emanet hesaplarındaki tutarlara öncelik verilmesi gerekmektedir.

Mezkûr Kanun'un *"Muhasebe hizmeti ve muhasebe yetkilisinin yetki ve sorumlulukları"* başlıklı 61'inci maddesinin altıncı fıkrasında;

"*Muhasebe yetkilileri, 34 üncü maddenin ikinci fıkrasındaki ödemeye ilişkin hükümler ile bu maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen ödemeye ilişkin kontrol yükümlülüklerinden dolayı sorumludur.*" hükmü yer almaktadır.

Diğer yandan, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 248 ve 249'uncu maddelerinde 320-Bütçe Emanetleri Hesabının niteliği ve hesaba ilişkin işlemler

düzenlenmiştir. Yönetmelik'te, 320-Bütçe Emanetleri Hesabı için, mali yıl içerisinde veya sonunda ödeme emri belgesine bağlandığı halde, nakit yetersizliği veya diğer sebeplerle ilgililerine ödenemeyen tutarların izlenmesinde kullanılacağı; yapılacak ödemelerde söz konusu tutarların muhasebe kayıtlarına alınma sırasının gözetileceği belirtilmiştir.

Mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere; idarenin nakit mevcudunun tüm ödemeleri karşılayamaması nedeniyle emanet hesaplarına alınan tutarların mevzuatında belirtilen ödemelere öncelik verilmesi şartıyla muhasebe kaydına alınma sırasına göre ödenmesi gerekmektedir. Bununla birlikte emanet hesaplarda izlenen söz konusu tutarların kayda alınma sırasına göre ödenmesinden muhasebe yetkilisinin sorumlu olacağı açıktır.

İdarenin hesap ve işlemleri kapsamında 320-Bütçe Emanetleri Hesabının ayrıntısının incelenmesi neticesinde; söz konusu hesaptan yapılan ödemelerin, yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine aykırı olarak, muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre yapılmadığı tespit edilmiştir.

Söz konusu denetim tespiti sonrasında, İdare tarafından özetle; 320-Bütçe Emanetleri Hesabından yapılan ödemelerin emanete alındıktan sonra imza ve onay sürecinin gecikmesinden ya da ilgili alacak sahibi firmanın ödeme için gereken evrakları (vergi borcu yazısı, sigorta borcu yazısı) zamanında yetiştirememesinden dolayı alacağın doğduğu sıraya göre ödenemeyebildiği ifade edilmiştir.

Sonuç itibariyle, emanet hesaplarındaki tutarların, İdare aleyhine bir durumun oluşmaması için mevzuatında belirtilen esas ve usullerde ödenmesi kamu yararına olacaktır.

BULGU 2: Banka Hesapları Arasındaki Aktarımlarda Diğer Hazır Değerler Hesabının Kullanılmaması

İdarenin banka hesapları arasındaki aktarımlarda 108-Diğer Hazır Değerler Hesabı kullanılmamaktadır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 102-Banka Hesabı ile ilgili *"Hesabın işleyişi"* başlıklı 57'nci maddesinde; muhasebe birimlerine ait banka hesapları arasındaki para aktarımı için bankaya verilen talimatlardan yerine getirilenlerin 102-Banka Hesabına borç, 108-Diğer Hazır Değerler Hesabına alacak; muhasebe birimlerine ait banka hesapları arasındaki para aktarımı için bankaya verilen talimatlardan yerine getirilenlerin 102-

www.balioglu.net

Banka Hesabına alacak, 103-Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabına borç kaydedileceği açıklanmıştır.

Yönetmelik'in 103-Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabına ilişkin *"Hesabın niteliği"* başlıklı 58'inci maddesinde; 103-Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabının, bankadan çekle veya gönderme emri ile yaptırılan ödeme ve göndermelerin izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir

Ayrıca Yönetmelik'in 108-Diğer Hazır Değerler Hesabı ile ilgili *"Hesabın niteliği"* başlıklı 70'inci maddesinde; 108-Diğer Hazır Değerler Hesabının, hazır değerler hesap grubunda sayılan hesaplar içerisinde tanımlanmayan ve niteliği itibariyle bu grupta izlenmesi gereken diğer değerlerin izlenmesi için kullanılacağı; *"Hesabın işleyişi"* başlıklı 72'nci maddesinde; muhasebe birimlerine ait ulusal para birimi cinsinden banka hesapları arasındaki para aktarımı için bankaya verilen talimatların 108-Diğer Hazır Değerler Hesabına borç, 103-Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabına alacak; muhasebe birimlerine ait banka hesapları arasındaki para aktarımı için bankaya verilen talimatlardan yerine getirilenlerin 108-Diğer Hazır Değerler Hesabına alacak, 102-Banka Hesabına borç kaydedileceği ifade edilmiştir.

www.balioglu.net

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine göre; muhasebe birimlerine ait ulusal para birimi cinsinden banka hesapları arasındaki para aktarımı için bankaya verilen talimatların 108-Diğer Hazır Değerler Hesabına borç, 103-Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabına alacak; muhasebe birimlerine ait banka hesapları arasındaki para aktarımı için bankaya verilen talimatlardan yerine getirilenlerin ise 102-Banka Hesabı ile 108-Diğer Hazır Değerler Hesabına alacak, 103-Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı ile 102-Banka Hesabına borç kaydedilmesi gerekmektedir.

İdarenin hesap ve işlemlerinin incelenmesi neticesinde; banka hesapları arasındaki para aktarımlarının 108-Diğer Hazır Değerler Hesabı ve 103-Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı kullanılmaksızın 102-Banka Hesabının karşılıklı çalıştırılmasıyla yapıldığı tespit edilmiştir.

Söz konusu denetim tespiti sonrasında, İdare tarafından; Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nde belirtilen 108-Diğer Hazır Değerler Hesabı ve 103-Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabının kullanımında tespit edilen uyarıyı dikkate alarak gerekli düzenlemelerin yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç itibariyle, mali tablolarının doğruluğu ve güvenirliliği açısından banka hesapları arasındaki aktarımlarda 108-Diğer Hazır Değerler Hesabı ile 103-Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabının kullanılması gerekmektedir.

BULGU 3: Vadeli Mevduat Faiz Gelirlerinin Net Tutar Üzerinden Muhasebeleştirilmesi

İdarenin vadeli mevduat hesaplarından elde ettiği faiz gelirleri net tutarlar üzerinden muhasebeleştirilmiştir.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin *"Gayri safilik ilkesi"* başlıklı 39'uncu maddesine göre; gelir ve giderler, herhangi bir düzenleme veya standart ile aksi kararlaştırılmadıkça netleştirilmeden kaydedilmelidir.

Aynı Yönetmelik'in *"Faaliyet sonuçları tablosu ilkeleri"* başlıklı 6'ncı maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendinde ise; kamu idarelerinin faaliyetlerine ilişkin gelir ve gider işlemlerinin, tahakkuk esasına dayalı olarak gelir ve gider hesaplarında izleneceği; gelir ve gider hesaplarının, bütçe ile ilgili olsun veya olmasın, genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri gereği tahakkuk eden her türlü gelir ve giderin kaydına mahsus olduğu belirtilmiştir.

Yönetmelik'in düzenlemesine göre; tahakkuk eden faiz gelirlerinin stopaj kesintisi yapılmadan önceki brüt tutar üzerinden 600-Gelirler Hesabında, buna ilişkin olarak stopaj yapılan vergi ve benzeri giderlerin de 630-Giderler Hesabında muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

İdarenin hesap ve işlemlerinin incelenmesi neticesinde; bankalardaki vadeli mevduat hesaplarından elde edilen faiz gelirlerinin net tutarlar üzerinden, diğer bir ifadeyle % 15 gelir vergisi stopajı düşülerek muhasebeleştirildiği tespit edilmiştir.

Söz konusu denetim tespiti sonrasında, İdare tarafından; vadeli mevduat faiz gelirlerinin net tutar üzerinden muhasebeleştirme usulünün düzeltilerek, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Gayrisafi ilkesi" gereğince faiz gelirlerinin brüt tutar üzerinden muhasebeleştirilmeye başlanıldığı ifade edilmiştir.

Ancak, mevduat faizlerinin yılı içinde net tutar üzerinden muhasebeleştirilmesi nedeniyle, 2020 yılı Faaliyet Sonuçları Tablosunda 600-Gelirler Hesabı ile 630-Giderler Hesabının 130.575,91 TL eksik bilgi içermesine neden olunmuştur.

www.balioglu.net

BULGU 4: Su ve Atık Su Tarife Hesabına Kaçak Su Kullanım Maliyetinin Dâhil Edilmesi

Su ve atık su tarifesine esas su birim fiyatının tespitinde kaçak su kullanımı maliyet hesabına dâhil edilmektedir.

2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un *"Tarife tespit esasları"* başlıklı 23'üncü maddesinde; su satışı, kanalizasyon sistemi bulunan yerlerdeki kullanılmış suların uzaklaştırılması ve septik çukurların boşaltılması giderleri için ayrı tarifeler yapılacağı, söz konusu tarifelerde yönetim ve işletme giderleri ile amortismanları doğrudan gider yazılan (aktifleştirilmeyen) yenileme, ıslah, tevsi masrafları ve bir kâr oranının esas alınacağı; tarifelerin tespiti ve tahsilatla ilgili usul ve esasların bir yönetmelik ile belirleneceği hüküm altına alınmıştır.

Söz konusu madde uyarınca, su satışı ve atık suların uzaklaştırılması ve septik çukurların boşaltılması işlemlerine ilişkin hizmetler ile ilgili tarifelerin hangi kriterlere göre hesaplanacağının, bu şekilde saptanan bedellerin hangi usul ve esaslara göre tahsil edileceğinin belirlenmesi amacıyla GASKİ Tarifeler Yönetmeliği yayımlanmıştır.

www.balioglu.net

Yönetmelik'in *"Tarifenin esasları"* başlıklı 7'nci maddesinde; *"Su satışı ve atık suların uzaklaştırılması tarifesinin belirlenmesinde rol oynayan iki ana faktörden birincisi yönetim ve işletme giderleriyle, amortismanlar, aktifleştirilmeyen yenileme, ıslah ve tevzi masrafları ve kâr oranıdır."* denilmektedir.

Ayrıca Yönetmelik'in *"Ölçülebilir su satış miktarı"* başlıklı 8'inci maddesi;

"Tarifenin belirlenmesindeki ikinci ana faktör üretilen ve kayıplar düşüldükten sonra yapılacağı varsayılan ölçülebilir su satış miktarıdır.

Su satış miktarının tahminine; gerçekleşen satışlarla, üretim artışı sağlamak ve kayıpları azaltmak amacıyla alınacak önlemelerin sonuçları gerçekçi bir şekilde değerlendirilerek ulaşılır." şeklinde düzenlenmiştir.

2560 sayılı Kanun'a göre; yönetim ve işletme giderleri ile amortismanları doğrudan gider yazılan (aktifleştirilmeyen) yenileme, ıslah, tevsi masrafları maliyete esas toplam gideri oluşturmaktadır. Birim su ve atık su maliyeti ise maliyete esas toplam giderin, sisteme giren yani üretilen su miktarına oranlanmasıyla bulunmaktadır. Söz konusu maliyete belirli bir kar oranı dâhil edilerek tarifeye esas su birim fiyatı tespit edilmektedir.

GASKİ Tarifeler Yönetmeliği'ne göre; yönetim ve işletme giderleri ile amortismanlar, aktifleştirilmeyen yenileme, ıslah ve tevsi masrafları maliyete esas toplam gideri oluşturmaktadır. Birim su ve atık su maliyeti ise maliyete esas toplam giderin, kayıplar düşüldükten sonra satışı yapılması tahmin edilen yani tüketilen toplam su miktarına oranlanmasıyla bulunmaktadır. Söz konusu maliyete belirli bir kar oranı dâhil edilerek tarifeye esas su birim fiyatı tespit edilmektedir.

Su kayıpları, fiziksel kayıplardan ve idari kayıplardan oluşmaktadır. Fiziksel kayıplar, temin ve dağıtım hatları ile servis bağlantılarından, borulardan ve bağlantı parçalarından, servis depolarından oluşan sızıntı sulardır. İletim ve dağıtım sırasında üretilen su miktarının bir bölümü boru hatlarında ve bağlantı parçalarında, servis depolarında meydana gelen sızıntılar nedeniyle kaybolmaktadır. İdari kayıplar ise su sayaçlarındaki ölçüm ve okuma hataları ile kayıt hatalarından ve izinsiz tüketimden kaynaklanan su kayıplarından oluşmaktadır. İzinsiz tüketim, yasal olmayan bağlantılar ve sayaçlara müdahale yolu ile kaçak su kullanımını ifade etmektedir.

Yapılan incelemeler neticesinde; GASKİ Tarifeler Yönetmeliği'nin 8'inci maddesinde; *"Tarifenin belirlenmesindeki ikinci ana faktör üretilen ve kayıplar düşüldükten sonra yapılacağı varsayılan ölçülebilir su satış miktarıdır."* hükmünde yer alan "kayıplar" ifadesinin hem fiziksel kaybı hem de kaçak su kullanım miktarını ifade ettiği ve İdare tarafından tarifeye esas su birim fiyatının belirlenmesinde önemli bir unsur olan birim su ve atık su maliyetinin, maliyete esas toplam giderin kayıplar düşüldükten sonra tüketilen su miktarına oranlanmasıyla bulunduğu tespit edilmiştir. Bu uygulama sistemde oluşan fiziksel kayıp ve kaçak su kullanım miktarlarının tümüyle tarifeye yansıtılması anlamını taşımaktadır.

Tarifeye esas su birim fiyatının belirlenmesinde fiziksel kayıp ve kaçak su kullanım ayrımının yapılması önem taşımaktadır. Fiziksel kayıpların önemli bir kısmının sistemsel olduğu ve yüksek basınçlarda engellenmesinin pek mümkün olmadığı düşünüldüğünde tarifeye dâhil edilmesi makul karşılanabilir. Ancak kaçak su kullanım miktarlarının da tarifeye yansıtılması, yükümlülüklerini yerine getirmeyen kişiler tarafından kullanılan su maliyetinin, kurallara uyan abonelerden tahsili anlamını taşıyacağından hukuk devleti ve adalet düşünceleri ile bağdaşmamaktadır.

Söz konusu denetim tespiti sonrasında, İdare tarafından özetle; 2021 yılı su maliyetleri hesaplanırken belirtilen hususa dikkat edileceği ifade edilmiştir.

www.balioglu.net

Sonuç itibariyle, fiziksel kayıp ve kaçak su kullanım ayrımının yapılarak, kaçak su kullanım maliyetinin tarife hesabına dâhil edilmemesi gerekmektedir.

BULGU 5: Yağmur Sularının Uzaklaştırılmasına İlişkin Harcamaların Büyükşehir Belediyesinden Tahsilatının Yapılmaması

İdare tarafından yağmur sularının uzaklaştırılması ve derelerin ıslahı için yapılan harcamalar Büyükşehir Belediyesinden tahsil edilememiştir.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun *"Büyükşehir ve ilçe belediyelerinin görev ve sorumlulukları"* başlıklı 7'nci maddesinin birinci fıkrasının (r) bendinde;

"Su ve kanalizasyon hizmetlerini yürütmek, bunun için gerekli baraj ve diğer tesisleri kurmak, kurdurmak ve işletmek; derelerin ıslahını yapmak; kaynak suyu veya arıtma sonunda üretilen suları pazarlamak." denilmektedir.

2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un *"Görev ve yetkiler"* başlıklı 2'nci maddesinde;

"a) İçme, kullanma ve endüstri suyu ihtiyaçlarının her türlü yeraltı ve yer üstü kaynaklarından sağlanması ve ihtiyaç sahiplerine dağıtılması için; kaynaklardan abonelere ulaşıncaya kadar her türlü tesisin etüt ve projesini yapmak veya yaptırmak, bu projelere göre tesisleri kurmak veya kurdurmak, kurulu olanları devralıp işletmek ve bunların bakım ve onarımını yapmak, yaptırmak ve gerekli yenilemelere girişmek,

b) Kullanılmış sular ile yağış sularının toplanması, yerleşim yerlerinden uzaklaştırılması ve zararsız bir biçimde boşaltma yerine ulaştırılması veya bu sulardan yeniden yararlanılması için abonelerden başlanarak bu suların toplanacakları veya bırakılacakları noktaya kadar her türlü tesisin etüt ve projesini yapmak veya yaptırmak; gerektiğinde bu projelere göre tesisleri kurmak ya da kurdurmak; kurulu olanları devralıp işletmek ve bunların bakım ve onarımını yapmak, yaptırmak ve gerekli yenilemelere girişmek,

c) Bölge içindeki su kaynaklarının, deniz, göl, akarsu kıyılarının ve yeraltı sularının kullanılmış sularla ve endüstri artıkları ile kirletilmesini, bu kaynaklarda suların kaybına veya azalmasına yol açacak tesis kurulmasını ve bu tür faaliyetlerde bulunulmasını önlemek, bu konuda her türlü teknik, idari ve hukuki tedbiri almak,

d) Su ve kanalizasyon hizmetleri konusunda hizmet alanı içindeki belediyelere verilen

www.balioglu.net

görevleri yürütmek ve bu konulardaki yetkileri kullanmak,

...” hükümleri yer almaktadır.

Aynı Kanun'un *“Yağmur sularının uzaklaştırılması”* başlıklı 25'inci maddesinde;

“Yağmur sularının uzaklaştırılması ile ilgili tesislerin yapılması veya bu tip tesislerin işletilmesi, gerekli harcamalar ilgili belediyelerce karşılanmak şartıyla İSKİ tarafından yerine getirilir. Bu tesislerin yapılması veya işletilmesine ilişkin harcamalar tarifelere dahil edilemez.” hükmüne yer verilmiştir.

Ayrıca Kanun'un Ek 5'inci maddesi;

“Bu Kanun diğer büyükşehir belediyelerinde de uygulanır.” şeklinde düzenlenmiştir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine göre; su ve kanalizasyon hizmetlerini yürütmek, bunun için gerekli baraj ve diğer tesisleri kurmak, kurdurmak ve işletmek; derelerin ıslahını yapmak; kaynak suyu veya arıtma sonunda üretilen suları pazarlamak büyükşehir belediyelerinin görevleri arasındadır. 5216 sayılı Kanun'da ilçe belediyelerinin görevleri arasında su ve kanalizasyon hizmetleri veya yağmur sularının uzaklaştırılması ile ilgili herhangi bir hususa yer verilmemiştir. Bu kapsamda su ve kanalizasyon hizmetlerinin tek merkezden yürütülmesi için büyükşehirlerde büyükşehir belediyesine bağlı su ve kanalizasyon idareleri kurulmuştur. Su ve kanalizasyon hizmetlerinin yürütülmesi, harcamaların tarifelere dahil edilmemesi ve ilgili belediyelerce karşılanması şartıyla yağmur sularının uzaklaştırılması ve derelerin ıslahının yapılması su ve kanalizasyon idareleri tarafından yerine getirilmesi gereken görevlerdir.

Su ve kanalizasyon hizmetleri abonelere ücret karşılığında verilmektedir. Büyükşehir belediyelerinin görev ve sorumluluğu altında olan ve bir kamu hizmeti niteliği taşıyan yağmur sularının uzaklaştırılmasına ilişkin harcamalar ise abonelere fatura edilmemektedir. Dolayısıyla yağmur sularının uzaklaştırılması ve derelerin ıslahı için su ve kanalizasyon idareleri tarafından yapılan harcamaların büyükşehir belediyelerinden tahsil edilmesi gerekmektedir.

İdarenin hesap ve işlemlerinin incelenmesi neticesinde; İdare tarafından yağmur sularının uzaklaştırılması ve derelerin ıslahı için 2014 yılında 15.531.753,96 TL, 2015 yılında 22.558.017,13 TL, 2016 yılında 17.187.778,65 TL, 2017-2019 yılları arasında 83.139.416,05 TL ve 2020 yılında 10.719.358,71 TL olmak üzere yapılan toplam 149.136.324,50 TL harcamanın Büyükşehir Belediyesinden ilgili yıllarda talep edildiği halde tahsil edilemediği

www.balioglu.net

görülmüştür.

Söz konusu denetim tespiti sonrasında, İdare tarafından; yağmur sularının uzaklaştırılması için yapılan harcamaların Gaziantep Büyükşehir Belediyesinden tahsil edilmesine ilişkin mahsuplaşma işlemlerinin yapıldığı ifade edilmiştir.

Ancak mahsuplaşma işlemlerinin gerçekleştirildiğine dair İdare tarafından herhangi bir belge gönderilmemiştir.

Sonuç itibariyle, yağmur sularının uzaklaştırılması ve derelerin ıslahı için yapılan harcamaların Büyükşehir Belediyesinden tahsil edilmesi için gerekli bütün yazışma, iş ve işlemlerin yapılması gerekmektedir.

BULGU 6: Atık Su Arıtma Tesislerinin Bir Kısmında Elektrik Enerjisine İlişkin Teşvikten Yararlanılmaması

Atık su arıtma tesislerinin bir kısmında elektrik enerjisine ilişkin teşvikten yararlanılması için gerekli çalışmalar tamamlanmamıştır.

www.balioglu.net

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun *"Teşvik"* başlıklı 29'uncu maddesinde; arıtma tesisi kuran, işleten ve yönetmeliklerde belirtilen yükümlülükleri yerine getiren kuruluşların arıtma tesislerinde kullandıkları elektrik enerjisi tarifesinin, sanayi tesislerinde kullanılan enerji tarifesinin yüzde ellisine kadar indirim uygulanabileceği; teşvik tedbirleri ile ilgili esasların yönetmelikle belirleneceği, bu Kanunda belirlenen cezalara neden olan fiilleri işleyen gerçek ve tüzelkişilerin, verilen süre içinde söz konusu yükümlülüklerini yerine getirmedikleri takdirde bu maddede yazılı teşvik tedbirlerinden yararlanamayacağı ve daha önce kendileri ile ilgili olarak uygulanmakta olan teşvik tedbirlerinin durdurulacağı ifade edilmiştir.

Söz konusu madde uyarınca yayımlanan Atıksu Arıtma Tesislerinde Kullanılan Elektrik Enerjisi Giderlerinin Bir Kısmının Geri Ödenmesine İlişkin Karar ile atık su arıtma tesislerinde kullanılan ve ödemesi yapılan bir önceki yıla ait elektrik enerjisi giderlerinin yüzde elli oranında geri ödeneceği kararlaştırılmıştır.

Diğer yandan, atık su arıtma tesislerinde kullanılan elektrik enerjisi giderlerinin bir kısmının geri ödenmesine ilişkin usul ve esasların belirlenmesi amacıyla, Çevre Kanununun 29 uncu Maddesi Uyarınca Atıksu Arıtma Tesislerinin Teşvik Tedbirlerinden Faydalanmasında Uyulacak Usul ve Esaslara Dair Yönetmelik yayımlanmıştır.

Yönetmelik'in *"Ödenek ve ödemenin yapılacağı kurum, kuruluş ve işletmeler"* başlıklı 4'üncü maddesinde; atık suların arıtılması amacıyla atık su arıtma tesislerinde kullanılan ve ödemesi yapılan bir önceki yıla ait elektrik enerjisi giderinin, belirlenen oranda, Bakanlık bütçesine bu amaç için ayrıca konulacak ödenekten ilgili atık su altyapı tesisi yönetimlerine geri ödeneceği belirtilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in *"Geri ödeme belgesinin verilmesi"* başlıklı 5'inci maddesinde; verilen geri ödeme belgelerinin 5 yıl geçerli olduğu, belgenin alınabilmesi için; atık suların derin deniz deşarjı ile bertaraf edilmesi, çevre izin belgesinin alınması, onaylı tesis projesi sunulması, arıtma tesisinde kullanılan elektrik enerjisini ölçen ayrı bir elektrik sayacının olduğuna dair belgenin ve elektrik aboneliğine dair sözleşmenin sunulması gibi şartların yerine getirilmesi gerektiği hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine göre; atık su arıtma tesislerinde kullanılan ve ödemesi yapılan bir önceki yıla ait elektrik enerjisi giderlerinin yüzde ellisinin teşvik kapsamında geri alınabilmesi için belirtilen başvuru ve yararlanma koşullarının yerine getirilerek geri ödeme belgesi alınmalıdır.

www.balioglu.net

İdarenin hesap ve işlemlerinin incelenmesi neticesinde; 1 adet atık su arıtma tesisi için elektrik enerjisi teşvikinden yararlanıldığı, detaylarına aşağıdaki tabloda yer verilen 4 adet atık su arıtma tesisi için geri ödeme belgelerinin alınmaması nedeniyle 1.363.182,73 TL teşvikten yararlanılamadığı tespit edilmiştir.

Tablo 10: Atıksu Arıtma Tesisleri İçin Alınması Gereken Teşvik Bedelleri

Sıra No	Tesisat No	Tesis Adı	Toplam Ödenen Enerji Bedeli (2019) (a)	Alınması Gereken Enerji Teşvik Bedeli (b) (b=a*% 50)
1	4009253006	Kızılhisar Atıksu Arıtma Tesisi	1.571.868,09	785.934,05
2	4007251726	Oğuzeli Atıksu Arıtma Tesisi	544.697,78	272.348,89
3	4010126335	Nurdağı Atıksu Arıtma Tesisi	306.416,57	153.208,28
4	4010036916	Araban Atıksu Arıtma Tesisi	303.383,02	151.691,51
Toplam			**2.726.365,46**	**1.363.182,73**

Söz konusu denetim tespiti sonrasında, İdare tarafından özetle; söz konusu tesislerin bu haktan faydalanması için gerekli başvuruların yapıldığı ve sürecin devam ettiği ifade edilmiştir.

Sonuç itibariyle, gerekli iş ve işlemlerin tamamlanarak geri ödeme belgelerinin alınması ve söz konusu atık su arıtma tesisleri için elektrik enerjisi teşvikinden yararlanılması gerekmektedir.

BULGU 7: İdareye Ait Taşınmazların Bedelsiz Olarak Kullandırılması

İdare taşınmazlarından bazılarının üzerine çok sayıda radyo ve televizyon vericilerinin konulmasına izin verilmesi karşılığında herhangi bir bedel alınmamıştır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun *"Tanımlar"* başlıklı 3'üncü maddesine göre;

"...

g) Kamu kaynakları: Borçlanma suretiyle elde edilen imkânlar dahil kamuya ait gelirler, taşınır ve taşınmazlar, hesaplarda bulunan para, alacak ve haklar ile her türlü değerleri,

...

i) Kamu geliri: Kanunlarına dayanılarak toplanan vergi, resim, harç, fon kesintisi, pay veya benzeri gelirler, faiz, zam ve ceza gelirleri, taşınır ve taşınmazlardan elde edilen her türlü gelirler ile hizmet karşılığı elde edilen gelirler, borçlanma araçlarının primli satışı suretiyle elde edilen gelirler, sosyal güvenlik primi kesintileri, alınan bağış ve yardımlar ile diğer gelirleri,

..." ifade etmektedir.

Aynı Kanun'un *"Üst yöneticiler"* başlıklı 11'inci maddesinde;

"...

Üst yöneticiler, idarelerinin stratejik planlarının ve bütçelerinin kalkınma planına, yıllık programlara, kurumun stratejik plan ve performans hedefleri ile hizmet gereklerine uygun olarak hazırlanması ve uygulanmasından, sorumlulukları altındaki kaynakların etkili, ekonomik ve verimli şekilde elde edilmesi ve kullanımını sağlamaktan, kayıp ve kötüye kullanımının önlenmesinden, malî yönetim ve kontrol sisteminin işleyişinin gözetilmesi, izlenmesi ve kanunlar ile Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde belirtilen görev ve

www.balioglu.net

sorumlulukların yerine getirilmesinden Bakana; mahallî idarelerde ise meclislerine karşı sorumludurlar.

Üst yöneticiler, bu sorumluluğun gereklerini harcama yetkilileri, malî hizmetler birimi ve iç denetçiler aracılığıyla yerine getirirler." hükmü yer almaktadır.

2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un *"Görev ve yetkiler"* başlıklı 2'nci maddesinin (e) bendinde;

"Her türlü taşınır ve taşınmaz malı satın almak, kiralamak, ekonomik değeri kalmamış araç ve gereçleri satmak, İSKİ'nin hizmetleriyle ilgili tesisleri doğrudan doğruya yahut diğer kamu veya özel kuruluşlarla ortak olarak kurmak ve işletmek, bu maksatla kurulmuş veya kurulmakta olan tesislere iştirak etmek" hükmüne yer verilmiştir.

Aynı Kanun'un *"Genel Müdür ve yardımcıları"* başlıklı 11'inci maddesinin (g) bendi;

"Alım, satım ve ihale işlerinin hazırlıkları ile yönetim kurulunun vereceği yetki dahilinde alım, satım, ihale ve kira işlerini yapmak, bunlardan yetkisi dışında kalanları yönetim kuruluna sunmak" şeklinde düzenlenmiştir.

www.balioglu.net

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine göre; üst yöneticiler kamu kaynağı olan taşınmazların etkili, ekonomik ve verimli şekilde kullanılmasını sağlamaktan sorumludur. Su ve kanalizasyon idareleri taşınmazlarını kiraya konu edebilmekte ve kamu geliri elde edebilmektedir.

İdare taşınmazlarının yerinde incelenmesi neticesinde; Yukarıbayır su deposu ve Hacıbaba içme suyu arıtma tesislerinde bulunan taşınmazlar üzerinde çok sayıda radyo ve televizyon vericilerinin bulunduğu görülmüştür. Taşınmazların üzerine vericilerin konulmasına izin verilmesi karşılığında herhangi bir bedel alınmamıştır.

Söz konusu denetim tespiti sonrasında, İdare tarafından; Genel Müdürlüğe ait taşınmazlar üzerinde bulunan radyo ve televizyon vericilerinin tespitini müteakip firmalar ile görüşmelere başlanılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç itibariyle, bedelsiz olarak kullanım izni verilen söz konusu taşınmazlardan ilgili mevzuat hükümleri uyarınca gelir elde edilmesi gerekmektedir.

BULGU 8: İşçilerin Ücretli Yıllık İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmaması

İdarece işçilerin yıllık izinleri mevzuata uygun şekilde kullandırılmamakta ve bu nedenle yıllık izinler birikmektedir. Bu durumda, işçilerin yıllık izinlerini kullanmak yerine emekli olduklarında son ücretleri üzerinden karşılığını almayı tercih etmeleri nedeniyle İdareye ek mali külfet oluşmaktadır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 53'üncü maddesinde işçilere yıllık izin verileceği ve yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemeyeceği; 56'ncı maddesinde yıllık iznin 53'üncü maddede gösterilen süreler içinde işveren tarafından sürekli bir şekilde verilmesinin zorunlu olduğu; 59'uncu maddesinde iş sözleşmesinin, herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretin sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği; 60'ıncı maddesinde yıllık ücretli izinlerin, yürütülen işlerin niteliğine göre yıl boyunca hangi dönemlerde kullanılacağı, izinlerin ne suretle ve kimler tarafından verileceği veya sıraya bağlı tutulacağı, yıllık iznin faydalı olması için işveren tarafından alınması gereken tedbirler ve izinlerin kullanılması konusuna ilişkin usuller ve işverence tutulması zorunlu kayıtların şeklinin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı) tarafından hazırlanacak bir yönetmelikte gösterileceği belirtilmiştir.

www.balioglu.net

03.03.2004 tarihli ve 25391 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği'nde de, yıllık izinlerin kullanımı konusunda Kanun'a paralel bir düzenleme yapılmıştır.

Ayrıca, 4857 sayılı Kanun'un *"Yıllık ücretli izin hükümlerine aykırılık"* başlıklı 103'üncü maddesinde; 59'uncu madde gereğince hak edilmiş izni kullanmadan iş akdinin sona ermesi halinde, bu izne ait ücreti ödemeyen veya 60'ıncı maddede belirtilen yönetmeliğin esas ve usullerine aykırı olarak izni kullandırmayan veya eksik kullandıran işveren veya işveren vekiline bu durumda olan her işçi için idari para cezası verileceği hükme bağlanmıştır.

Yukarıda belirtilen yasal düzenlemeye göre; işçiler yıllık izin haklarından feragat edemezler. İdarelerin de düzenli olarak yıllık izinleri kullandırmaları gerekmektedir.

İşçilerin emekli olmaları halinde veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuatı gereği yıllık izin hakları ücrete dönüşmektedir. Kullanılmayan yıllık izinlerin karşılığı olarak yapılacak ödeme en son ücreti üzerinden olacağı için, işçiye yüksek miktarda ücret

ödemesi yapılacaktır. Bu uygulama da işçilerin yıllık izinlerini kullanmak yerine son ücretleri üzerinden karşılığını almayı tercih etmelerine neden olmaktadır. Ancak belirtilen uygulama, idarelerin daha fazla mali külfet yüklenmeleri anlamına gelmektedir. Zira, anayasal bir hak olan yıllık izinlerin kullandırılmaması durumunda, idareler, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 103'üncü maddesi gereğince idari para cezası ödeyebilecek; ayrıca, biriken yıllık izinlerin ücrete dönüşmesi halinde idareler açısından yüksek miktarda ödeme yapma söz konusu olacaktır.

İdarenin personel işlemlerinin incelenmesi neticesinde; işçilerin yıllık izinlerinin mevzuata uygun şekilde kullandırılmadığı ve bu nedenle de İdare bünyesinde çalışan 140 işçinin toplam 10478 gün kullanılmamış yıllık izni bulunduğu tespit edilmiştir.

Söz konusu denetim tespiti sonrasında, İdare tarafından özetle; Genel Müdürlük bünyesinde 4857 sayılı İş Kanunu'na tabi kadrolu işçi olarak görev yapan personelin yıllık izinlerin kullandırılmasına yönelik planlamanın yapılmış olduğu ve daire başkanlıklarına konu ile ilgili yazının yazıldığı ifade edilmiştir.

Sonuç itibariyle, hem mevzuata uygunluk açısından hem de İdareye ek mali külfet getirmemesi amacıyla yıllık izinlerin kullandırılması gerekmektedir.

www.balioglu.net

BULGU 9: Kadrolu İşçilere 270 Saati Aşacak Şekilde Fazla Mesai Yaptırılması

İdarenin kadrolu işçilerinin bir bölümüne yasal sınırın üzerinde fazla çalışma yaptırılmıştır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun *"Fazla çalışma ücreti"* başlıklı 41'inci maddesinin birinci fıkrasında fazla çalışma; Kanunda yazılı koşullar çerçevesinde haftalık kırk beş saati aşan çalışmalar olarak tanımlanmış, sekizince fıkrasında ise fazla çalışma süresinin iki yüz yetmiş saatten fazla olamayacağı belirtilmiştir.

Anılan maddenin son fıkrasına istinaden hazırlanan ve 06.04.2004 tarihinde yürürlüğe giren İş Kanununa İlişkin Fazla Çalışma ve Fazla Sürelerle Çalışma Yönetmeliği'nin *"Fazla çalışmada sınır"* başlıklı 5'inci maddesinin birinci fıkrasında ise; fazla çalışma süresinin toplamının bir yılda iki yüz yetmiş saatten fazla olamayacağı ve bu süre sınırının işyerlerine veya yürütülen işlere değil, işçilerin şahıslarına ilişkin olduğu ifade edilmiştir.

İdarenin 2020 yılı mali işlemlerinin incelenmesi neticesinde; yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri ile fazla çalışma süresine 270 saatlik bir sınırlama getirilmesine rağmen, aşağıdaki tabloda daire başkanlıklarına göre ayrı ayrı belirtilen ve toplamda 60 işçi için bu

sınırlamaya uyulmadığı görülmüştür.

Tablo 11: Fazla Mesai Süre Sınırını Aşan İşçi Sayıları ve Daire Başkanlıkları

Daire Başkanlığı	İşçi Sayısı	Fazla Mesai Süresini Aşan İşçi Sayısı
Destek Hizmetleri	6	4
Bilgi İşlem	2	1
İşletmeler	65	39
Arıtma Tesisleri	13	3
İçme Suyu	22	13
Toplam	**108**	**60**

Söz konusu denetim tespiti sonrasında, İdare tarafından özetle; Genel Müdürlüğün hizmet ve sorumluluk alanının il mülki sınırına genişlediği, hizmetlerin kırsal arazide kadrolu işçi personeli tarafından saha çalışması yapılarak yürütüldüğü, ana isale hatlarında 24 saat vardiya usulü ile kontrol, bakım ve onarımların yapılması sebebiyle kadrolu işçi personele gerekli görüldüğü zamanlarda fazla mesai yaptırıldığı ifade edilmiştir.

Sonuç itibariyle, iş ve çalışma planlamasının kadrolu işçiler için mevzuatında yer alan fazla çalışma sınırı aşılmayacak şekilde yapılması gerekmektedir.

www.balioglu.net

BULGU 10: Sosyal Denge Sözleşmesinde Konusu Dışında Hükme Yer Verilmesi

İdare ile Belediye ve Özel İdare Çalışanları Birliği Sendikası (BEM-BİR-SEN) arasında akdedilen 01.01.2020 yürürlük tarihli Sosyal Denge Sözleşmesinde "Hafta Sonu ve Tatil Günleri Çalışması" konusunda düzenleme yapılmıştır.

375 sayılı KHK'nin Ek 15'inci maddesinde; belediyelerin kadro ve pozisyonlarında istihdam edilen kamu görevlilerine sosyal denge tazminatı ödenebileceği, ödenebilecek aylık tutarın 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu'na göre yapılan toplu sözleşmede belirlenen tavan tutarı geçemeyeceği ve anılan Kanun'da öngörülen hükümler çerçevesinde yapılabilecek sözleşmeyle belirlenebileceği hüküm altına alınmıştır.

4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu'nun *"Mahalli idarelerde sözleşme imzalanması"* başlıklı 32'nci maddesinde; *"27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 15 inci maddesi hükümleri çerçevesinde sosyal denge tazminatının ödenmesine belediyelerde belediye başkanının teklifi üzerine belediye meclisince, il özel idaresinde valinin teklifi üzerine il genel meclisince karar verilmesi halinde, sözleşme döneminde verilecek sosyal denge tazminatı tutarını belirlemek üzere ilgili mahalli idarede en*

çok üyeye sahip sendikanın genel başkanı veya sendika yönetim kurulu tarafından yetkilendirilecek bir temsilci ile belediyelerde belediye başkanı, il özel idaresinde vali arasında toplu sözleşme sürecinin tamamlanmasını izleyen üç ay içerisinde sözleşme yapılabilir. Bu sözleşme bu Kanunun uygulanması bakımından toplu sözleşme sayılmaz ve bu kapsamda Kamu Görevlileri Hakem Kuruluna başvurulamaz." hükmüne yer verilmiştir.

Yukarıda belirtilen yasal düzenlemelerden anlaşılacağı üzere; imzalanacak sosyal denge sözleşmesinde belediye başkanı ile sendika temsilcisi sadece ödenecek olan sosyal denge tazminat tutarını kanuni sınırlar içinde tespit etmek üzere yetkilendirilmiştir. Bu nedenle sosyal denge tazminatı sözleşmesini, toplu sözleşme gibi değerlendirmek ve sözleşme metnine yetkilendirilen husus dışında hükümler koymak mümkün değildir. Nitekim 4688 sayılı Kanun'un 32'nci maddesinde mahalli idarelerle imzalanan sözleşmenin Kanun'un uygulanması bakımından toplu sözleşme sayılamayacağı açıkça belirtilmiştir.

İdare ile yetkili sendika arasında imzalanan Sosyal Denge Sözleşmesi incelendiğinde; Sözleşmenin 11'inci maddesinde, mevzuatına aykırı olarak, "Hafta Sonu ve Tatil Günleri Çalışması"na ilişkin *"yürürlükteki ilgili yasalara uygun olmak kaydıyla; zaruri hallerde, tüm memurlar hafta sonu ve tatil günlerinde veya bitirilmesi gereken iş olması halinde mesai sonrası, işverenin çağrısı üzerine göreve gelmek zorundadırlar"* hükmünün yer aldığı tespit edilmiştir.

www.balioglu.net

Söz konusu denetim tespiti sonrasında, İdare tarafından özetle; Sosyal Denge Sözleşmesinin Gaziantep Büyükşehir Belediyesi tarafından hazırlanarak Genel Müdürlüğü de kapsayacak şekilde düzenlendiği, Gaziantep Büyükşehir Belediyesi ile görüşme yapıldığı ve sosyal denge sözleşmesinde bir sonraki dönemde "Hafta Sonu ve Tatil Günleri Çalışması" konusunda gerekli düzeltmelerin yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç itibariyle, İdare ile yetkili sendika temsilcisi arasında imzalanan Sosyal Denge Sözleşmesinde yer alan yukarıdaki düzenleme söz konusu mevzuata aykırıdır. Sosyal denge sözleşmelerinde, mevzuatında yer almayan hususların düzenlenmemesi gerekmektedir.

BULGU 11: Parasal Limit Dâhilindeki Doğrudan Temin Alımlarında Yasaklılık Teyidinin Yapılmaması

İdare tarafından parasal limit dâhilinde doğrudan temin usulüyle yapılan alımlarda yasaklılık teyidi yapılmamaktadır.

4964 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'la 4734 sayılı Kanun'un 22'nci maddesinde yapılan değişiklik sonrası doğrudan temin usulü bir ihale usulü olmaktan çıkarılmış ve bir alım yöntemi olmuştur. Doğrudan temin usulüyle yapılan alımlarda yasaklılık teyidi yapılması istisna dışında zorunlu değildir. Söz konusu istisna, parasal limit dâhilindeki doğrudan temin alımlarında yasaklılık teyidinin yapılması gerektiği hususundadır.

Kamu İhale Genel Tebliği'nin *"Teyit işlemleri"* başlıklı 30.5'inci maddesinin 30.5.4'üncü bendinde; 4734 sayılı Kanun'un 22'nci maddesi uyarınca doğrudan temin yoluyla alım yapılması halinde, alım yapılacak gerçek veya tüzel kişinin ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadığının teyit ettirilmeyeceği, ancak anılan Kanun'un 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde belirtilen parasal limit dâhilinde yapılan alımlarda, alım yapılacak gerçek veya tüzel kişinin Kurumun internet sayfasındaki yasaklılar listesinde bulunup bulunmadığının kontrol edilmesi ve yasaklı olduğunun belirlenmesi durumunda, söz konusu kişiden alım yapılmamasının gerektiği ifade edilmiştir.

İdarenin hesap ve işlemlerinin incelenmesi sonucunda; 2020 yılında parasal limit dâhilinde doğrudan temin usulüyle gerçekleştirilen tüm alımlarda gerçek veya tüzel kişiler için yasaklılık teyidinin yapılmadığı görülmüştür.

www.balioglu.net

Söz konusu denetim tespiti sonrasında, İdare tarafından özetle; parasal limit dâhilinde yapılacak olan doğrudan temin işlemlerinde alım yapılacak gerçek veya tüzel kişinin yasaklı olup olmadığının kontrolünün yapılması hususuna azami derecede dikkat edileceği ve yasaklılık sorgulaması sonrası düzenlenen evrakın komisyon kararı ekine konulacağı, firmanın yasaklı olduğunun tespit edilmesi halinde alım yapılmayacağı ifade edilmiştir.

Sonuç itibariyle; yukarıda anılan mevzuat hükmü gereğince, 4734 sayılı Kanun'un 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde belirtilen parasal limit dâhilinde yapılan alımlarda, alım yapılacak gerçek veya tüzel kişinin yasaklı olup olmadığının kontrolü gerekmektedir.

BULGU 12: Sayıştay İlamının İnfaz Edilmemesi

Kesinleşen 2017/208 no.lu Sayıştay İlamı, mevzuatında belirtilen süresi geçmesine rağmen henüz infaz edilmemiştir.

832 sayılı mülga Sayıştay Kanunu'nun *"İlamların infazı"* başlıklı 64'üncü maddesine göre; Sayıştay ilamları kesinleştikten sonra 45'inci madde gereğince yerine getirilir. Kanun'un

45'inci maddesinin ilk fıkrasına göre ise; sorumlularca gelir, gider, mal ve kıymetlerden mevzuata uygun olarak tahakkuk ettirilmediği, alınmadığı, harcanmadığı, verilmediği, saklanmadığı veya idare edilmediği Sayıştayca kesin hükme bağlananları, sorumlular keyfiyetin idarece kendilerine bildirilmesinden başlayarak üç ay içinde Hazineye ödemekle zorunludurlar.

19.12.2010 tarihli 6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun 82'nci maddesiyle 832 sayılı Kanun yürürlükten kaldırılmış ve Kanun'un 53'üncü maddesinde; "*Sayıştay ilamları kesinleştikten sonra doksan gün içerisinde yerine getirilir. İlam hükümlerinin yerine getirilmesinden, ilamların gönderildiği kamu idarelerinin üst yöneticileri sorumludur...*" şeklinde düzenleme yapılmıştır.

6085 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin (3) numaralı fıkrasında;

"Hesabı bu Kanun hükümlerine göre zamanında ve tam olarak vermeyen sorumlular veya diğer ilgililer ile Sayıştay denetimine giren kamu idareleri görevlilerinden, denetleme ve yargılama sırasında, istenilen her çeşit bilgi, belge ve defterleri vermeyen ve denetleme ve yargılamayı güçleştirenlerin aylıkları, Sayıştayın istemi üzerine ilgili kamu idarelerince, hesabı veya istenen bilgi, belge ve defterleri eksiksiz verinceye kadar yarım olarak ödenir. Yarım aylık kesilmeye başlandığı tarihten itibaren muhasebe yetkilileri en çok üç ay, diğer görevliler ise Sayıştayca belli edilen süre içinde yine hesabı veya istenilen bilgi, belge ve defterleri vermez veya denetleme ve yargılamayı güçleştiren sebepleri ortadan kaldırmazlarsa, bu defa ilgili kamu idarelerince mevzuatındaki usule göre görevden uzaklaştırılarak haklarında gerekli soruşturma veya kovuşturma yapılır.",

Aynı Kanun'un 9'uncu maddesinin (4) numaralı fıkrasında ise;

"Sayıştay ilamlarının infazını izlemeyen ve gereklerini yerine getirmeyenler hakkında da üçüncü fıkradaki hükümler uygulanır." denilmektedir.

Yukarıda da görüleceği üzere; 19.12.2010 tarihinden önce yürürlükte bulunan mülga 832 sayılı Sayıştay Kanunu'na göre ilamlar kesinleştiği tarihten itibaren üç ay, 19.12.2010 tarihli 6085 sayılı Sayıştay Kanunu'na göre de, ilamlar kesinleştiği tarihten itibaren doksan gün içerisinde infaz edilir.

www.balioglu.net

İdarenin hesap ve işlemlerinin incelenmesi neticesinde; 2017 yılı hesabına ait 208 no.lu Sayıştay İlamının 26.02.2020 tarihinde kesinleştiği ancak toplam 14.607,14 TL'lik kesinleşmiş ilam hükmünün halen infaz edilmediği tespit edilmiştir.

Söz konusu denetim tespiti sonrasında, İdare tarafından özetle; Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığının yazısı ile mezkur kamu zararının ilgilisinden tahsil edilerek Sayıştay İlam hükmünün infaz edileceği ifade edilmiştir.

Sonuç itibariyle; Sayıştay İlamlarının, mevzuatında belirtilen süre içinde infaz edilmesi gerekmektedir.

BULGU 13: Taşınmazların Cins Tashihlerinin Yapılmaması

İdare taşınmazlarının cins tashihleri yapılmamış ve mevzuatında belirtilen taşınmaz kayıt işlemleri tamamlanmamıştır.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in *"Tanımlar"* başlıklı 4'üncü maddesinde cins tashihi;

"Binalar, arazi ve arsalar ile yer altı ve yer üstü düzenlerinin mevcut kullanım şekilleri ile tapu kayıtlarının farklılık göstermesi durumunda tapu kayıtlarının mevcut kullanım şekli dikkate alınarak düzeltilmesi işlemi" şeklinde tanımlanmaktadır.

Aynı Yönetmelik'in *"Cins tashihlerinin yapılması"* başlıklı 10'uncu maddesinde;

"(1) Kamu idarelerince; mülkiyetlerinde, yönetimlerinde veya kullanımlarında bulunan taşınmazların mevcut kullanım şekli ile tapu kaydının birbirine uygun olmaması durumunda, taşınmazlar mevcut kullanım şekli ile kayıtlara alınır. Kamu idareleri taşınmazların cins tashihinin yapılması için gerekli işlemleri yaparlar. Ancak kamu idarelerinin savunma, güvenlik ve istihbarat hizmetlerinde kullandığı taşınmazlardan, ilgili idarelerce belirlenenlerin cins tashihleri yapılır.

(2) Tahsis edilen ve üzerinde irtifak hakkı tesis edilen taşınmazlar açısından bu yükümlülük kullanan idarenin veya gerçek veya tüzel kişilerin durumu tespit eden yazısı üzerine taşınmaz maliki idareye aittir. Ancak cins tashihine ilişkin gerekli belgeler ile buna ilişkin malî yükümlülükler kullanıcılar tarafından karşılanır." hükümleri yer almaktadır.

www.balioglu.net

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri uyarınca; taşınmazların cins tashihlerinin yapılarak tapuda kayıtlı olan taşınmazların kullanım şekilleri ile tapu bilgilerinin uyumlu hale getirilmesi gerekmektedir.

İdarenin taşınmaz işlemlerinin incelenmesi neticesinde; İdarenin tapuda kayıtlı taşınmazlarından, mevcut kullanım şekli ile tapuda yer alan bilgileri farklı olan taşınmazların olduğu tespit edilmiştir.

Söz konusu denetim tespiti sonrasında, İdare tarafından; mülkiyeti Genel Müdürlüğe ait taşınmazlardan kullanım amacı ile tapu cins bilgileri farklı olan taşınmazların tespit işlemine başlanıldığı ifade edilmiştir.

Ancak, cins tashihlerinin yılı içinde yapılmaması ve muhasebe kayıtlarının güncellenmemesi nedeniyle, 2020 yılı mali tablolarında 25-Maddi Duran Varlıklar Hesap Grubu açısından hatalı bilgi oluşmuştur.

www.balioglu.net

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
https://www.sayistay.gov.tr

www.balioglu.net

8. EKLER

EK 1: İZLEME

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	**Yıl/Yıllar**	**İdare Tarafından Yapılan İşlem**	**Açıklama**
Taşınırların Mevzuata Uygun Olarak Kayıt Edilmemesi ve Takibinin Yapılmaması	2018	Tam Olarak Yerine Getirildi	Bulguyla ilgili işlemlerin yapıldığı görülmüştür.

www.balioglu.net